

Esittelijä Tuomiorovasti Aulikki Mäkinen

Esittely

Seurakuntayhtymän uuden strategian 2026–2030 perusteella laadittavat toimintasuunnitelmat eivät ole vielä valmiita. Tämän vuoksi toimintasuunnitelmat tuodaan vasta toiseen talousarviokäsittelyyn. Samoin talousarvion toiseen käsittelyyn otetaan mukaan käyttötalous-, tuloslaskelma- ja rahoitusosien suunnitelmavuosien 2027–2028 talousluvut.

Talousarvio esitetään nyt aikaisemmasta poiketen pääluokittain. Valtuustoon nähden sitovaksi tasoksi esitetään pääluokkatasoa, poikkeuksena seurakunnat, joilla on oma erikseen vahvistettu määrärahasa.

Vuoden 2026 seurakuntayhtymän tilikauden tulos on talousarvioesityksessä 1,1 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Talousarviossa toimintatuottoja on arvioitu 11,2 miljoonaa euroa, kuluvan vuoden talousarvioon nähden nousua on 9,5 % ja vuoden 2024 tilinpäätöksen toteumaan nähden toimintatuotot ovat samansuuruiset. Maksutuottoja ja vuokratuottoja on arvioitu saatavan enemmän kuin tänä vuonna. Maksutuotoissa on nousua 34 % ja vuokratuotoissa 5,4 %. Etenkin hautaustoimipalveluissa on maksutuottoja tarkistettu valtionrahoituksen vähenemisen ja siihen liittyvän Kirkkohallituksen ohjeistuksen mukaisesti.

Toimintakuluja on arvioitu 46,1 miljoonaa euroa, jossa kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna on nousua 3,9 % ja vuoden 2024 toteumaan verrattuna nousu on 10,4 %.

Henkilöstökuluja on arvioitu 26,3 miljoonaa euroa ja ne ovat 57 % talousarvion toimintakuluista. Henkilöstökulujen nousu vuoden 2025 talousarvioon nähden on 1,2 miljoonaa euroa (+4,8 %) ja nousu vuoden 2024 toteutuneihin henkilöstökuluihin verrattuna on 2,9 miljoonaa euroa (+12,3 %).

Yleisen palkkausjärjestelmän mukaan määriteltyä viranhaltijan ja kuukausipalkkaisen työntekijän täyden työajan mukaista peruspalkkoja tarkistetaan 2,4 prosentin yleiskorotuksella 1.3.2026 lukien ja yleisen palkkausjärjestelmän kokemuslisätaulukkoa tarkistetaan 1.3.2026 lukien 2,9 prosentilla, suorituslisiä ei tarkisteta. Ylimmän johdon palkkausjärjestelmään kuuluvan viranhaltijan peruspalkkoja tarkistetaan 2,9 prosentin yleiskorotuksella 1.3.2026 lukien.

Muut toimintakulut kuin henkilöstökulut talousarviossa ovat 19,8 miljoonaa euroa (TA 2025 +2,8 %, Tot 2024 +8 %):

- Palveluiden ostoissa on nousua 8,4 %, mikä on 0,7 miljoonaa euroa (nousu 8,8 miljoonasta eurosta 9,6 miljoonaan euroon).

- Vuokrakuluissa on nousua 17,5 %, mikä on 0,4 miljoonaa euroa (nousu 2,3 miljoonasta eurosta 2,7 miljoonaan euroon). Nouseen vaikuttavat Aninkaistenkatu 1:n valmistuminen ja toimitalon saneerauksesta johtuvat väistöilojen vuokraus muualta.

- Aineissa ja tarvikkeissa on laskua 2,2 %, mikä on 104t euroa (lasku 4,8 miljoonasta eurosta 4,7 miljoonaan euroon).

- Annetuissa avustuksissa on laskua 23 %, mikä on 0,5 miljoonaa euroa (lasku 2,4 miljoonasta 1,9 miljoonaan euroon). Tämä johtuu siitä, että vuoden 2025 talousarviossa yhteisen kirkkoneuvoston 0,5 miljoonan euron avustusmäärärahaa diakonisiin ja muihin kirkollisiin tarkoituksiin ei ole budjetoitu vuodelle 2026.

Käyttötalouden toimintakate on -34,9 miljoonaa euroa ja heikkenee 0,8 miljoonaa euroa eli 2,3 prosentilla (TA 2026 vs TA 2025). Vuoden 2024 toteutuneeseen toimintakatteeseen nähden heikennystä on 4,3 miljoonaa (14,2 %).

Pääluokittain valtuustoon nähden sitova erä talousarviossa on ulkoinen toimintakate ja alla olevat vertailut on tehty ulkoisilla toimintakatteilla (ulkoiset tulot-ulkoiset kulut). Toimintakatteet ja niiden euromääräiset muutokset pääluokittain alla:

	2026	2025	erotus	muutos-%	TP 2024
Yleishallinto (PL 1)	-4 520 568	-4 742 146	221 578	4,7	-3 403 054
Seurakunnallinen toiminta (PL 2)	-10 790 306	-10 783 504	-6 802	-0,1	-10 372 697
Yht. seurakunnalliset teht.(PL 3)	-8 768 567	-8 245 340	-523 227	-6,3	-7 603 031
Hautaustoimi (PL 4)	-780 424	-1 475 953	695 529	47,1	-1 486 582
Kiinteistötoimi (PL 5)	-10 038 180	-8 869 288	-1 168 892	-13,2	-7 689 090
	-34 898 045	-34 116 231	-781 814	-2,3	-30 554 454

Yleishallinnossa toimintakate (tuotot-kulut) paranee vuoden 2025 talousarvioon verrattuna 221t euroa. Tähän vaikuttaa kaksi asiaa: 510t euron vähennys annetuissa avustuksissa, jota ei ole vuodelle 2026 budjetoitu yhteisen kirkkoneuvoston tulosityksikölle. Vuosi 2026 on vaalivuosi, mikä taas lisää toimintakuluja ja tähän on varattu ulkoisia kuluja kaikkiaan 294t euroa, lisäksi entiseen tapaan on varauduttu yhteen kirkkoherran vaaliin. Vuoden 2024 toteutumaan verrattuna yleishallinnon toimintatuloissa on nousua 101t euroa (9 %) ja toimintakuluissa on nousua 1,2 miljoonaa euroa (27 %).

Seurakunnallisessa toiminnassa ei ole suurempaa muutosta, mikä johtuu siitä, että vuosien 2025 ja 2026 talousarviomäärärahat ovat samansuuruiset. Pientä eroavaisuutta tuo ainoastaan joidenkin seurakuntien osalta siirtomäärärahojen käyttö talousarviossa. Vuoden 2024 toteutumaan verrattuna seurakunnallisen toiminnan

toimintatuloissa on laskua 24t euroa (8,3 %) ja toimintakuluissa on nousua 393t euroa (3,7 %).

Yhteisissä seurakunnallisissa tehtävissä toimintakate heikkenee 0,5 miljoonaa euroa (6,3 %). Henkilöstökulut ovat nousseet vuoden 2025 talousarviosta vuoden 2026 talousarvioon 7,9 %, mikä on 455t euroa ja selittää suurimman osan kulujen noususta. Vuoden 2024 toteutumaan verrattuna yhteisten seurakunnallisten tehtävien toimintatuloissa on laskua 100t euroa (11,2 %) ja toimintakuluissa on nousua 1 miljoonaa euroa (12,5 %).

Hautaustoimen ja kiinteistötoimen välillä on tarkistettu pääluokkien välistä kustannustenjakoa. Hautaustoimessa on lisäksi tarkistettu valtionrahoituksen muutosten ja Kirkkohallituksen uusien ohjeistusten perusteella myös maksutuottoja. Tällä hetkellä hautaustoimen maksuissa on nousua vuoden 2025 talousarvioon nähden 46 %, mikä on 697t euroa. Kulut ovat pienentyneet 0,3 prosenttia (9t euroa) vuoden 2025 talousarvioon nähden. Vuoden 2024 toteutumaan verrattuna hautaustoimen toimintatuloissa on nousua 508t euroa (30 %) ja toimintakuluissa on laskua 198t euroa (6,2 %).

Kiinteistötoimessa toimintatuotoissa on nousua vuoden 2025 talousarviosta vuoden 2026 talousarvioon 2,8 %, mikä on 184t euroa. Toimintakuluissa on nousua 8,8 %, mikä on 1,4 miljoonaa euroa (nousu 15,4 miljoonasta eurosta 16,8 miljoonaan euroon). Suurin nousu on vuokratuloissa 23 %, mikä on 456t euroa. Palveluiden ostoissa on nousua 10 %, mikä on 446t euroa. Henkilöstökulujen nousu on 9 %, mikä on 473t euroa. Vuoden 2024 toteutumaan verrattuna kiinteistötoimen toimintatuloissa on nousua 153t euroa (2,3 %) ja toimintakuluissa on nousua 2,5 miljoonaa euroa (17,5 %).

Vuodelle 2026 on valtuusto vahvistanut kirkollisveroprosentin 1,20 prosentiksi. Seurakuntayhtymän kirkollisverokertymä oli 36,9 miljoonaa euroa vuonna 2024 ja vuodelle 2025 arvioitiin kirkollisverotuloja 38 miljoonaa euroa, myös vuodelle 2026 arvioidaan 38 miljoonaa euroa.

Valtionrahoituksesta on saatu tuore tieto ja siitä tullaan leikkaamaan kaikkiaan 9,8 miljoonaa euroa vuosina 2026–2027. Seurakuntayhtymälle arvioidaan noin 0,5 miljoonan euron vähennystä vuoden 2025 valtionrahoitukseen nähden ja talousarviossa on siihen budjetoitu 3,1 miljoonaa euroa. Verotuskulut arvioidaan 585t euroksi. Kirkon keskusrahastomaksuissa on 2,4 prosentin (88t euroa) nousu. Keskusrahastomaksuja arvioidaan 3,8 miljoonaa euroa ja eläkerahastomaksujen osuus tästä on 1,8 miljoonaa euroa.

Rahoitustuottojen ja -kulujen nettotulo talousarviossa on 0,9 miljoonaa euroa. Sijoitustuottoja on arvioitu 2,1 miljoonaa euroa ja sijoituskuluja 165t euroa. Lainojen korkoja rahalaitoksille ja hautainhoitorahastolle on arvioitu miljoonan euron verran.

Vuosikate on 2,6 miljoonaa euroa ja tilikauden poistoja on arvioitu 3,8 miljoonaa euroa. Vuosikate ei riitä poistojen kattamiseen ja tilikauden tuloksesta muodostuu talousarviossa 1,1 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Investointiesitykset

Yhteensä seurakuntayhtymän investointisuunnitelmaesitys vuosille 2026–2028 on 64 miljoonaa euroa ja kun tähän lisätään hautainhoitorahaston investoinnit 2,8 miljoonaa euroa, on suunnitelma yhteensä 66,8 miljoonaa euroa:

	seurakuntayhtymä	seurakuntayhtymä+hrh
2026	21 930 000 euroa	22 550 000 euroa
2027	23 315 000 euroa	24 440 000 euroa
2028	18 735 000 euroa	19 790 000 euroa

Tuomiokirkon peruskorjaukseen on valtion vuoden 2023 budjetissa kirjattu opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alaan 4 miljoonan euron avustuskirjaus, jota saadaan 1 miljoona euroa vuosittain 2025–2028. Kirkkohallitus on myöntänyt Tuomiokirkon peruskorjaukseen 4 miljoonan euron avustuksen vuosille 2025–2028. Suunnitelmakaudelle 2026–2028 on tiedossa investointiavustuksia 2 miljoonaa euroa vuodessa.

Hautaustoimen investointiesityksen loppusumma vuodelle 2026 on 1,8 miljoonaa euroa ja talousarvio- ja suunnittelukaudella 2026–2028 ne ovat yhteensä 6,2 miljoonaa euroa.

Kiinteistötoimen investointiesitys vuodelle 2026 on 20 miljoonaa euroa ja talousarvio- ja suunnittelukaudelle 2026–2028 investointiesitys on yhteensä 57,5 miljoonaa euroa.

Vuodelle 2026 esitetään suuria peruskorjauksia ja uudisrakennuksia 18,5 miljoonalla eurolla ja pieniä investointeja 1,5 miljoonalla eurolla.

Vuonna 2026 suurimmat investoinnit ovat:

Tuomiokirkon peruskorjaus 7 miljoonaa euroa,
Heinänokan uusi leirikeskus 5 miljoonaa euroa,
toimitalon peruskorjaus 2 miljoonaa euroa,
Pyhän Ristin kappelin peruskorjaus 2 miljoonaa euroa ja
Martin kirkon sisäkorjaukset 1,4 miljoonaa euroa

Talous- ja kehittämispalveluihin on varattu 100t euron varaus rikkoutumisen tms. vuoksi tarvittaviin äkillisiin hankintoihin.

Hautainhoitorahaston investointiesitys vuodelle 2026 on 620t euroa ja talousarvio- ja suunnittelukaudelle 2026–2028 investointiesitys on 2,8 miljoona euroa. Vuonna 2027 on suunniteltu aloitettavaksi Pernon asuintalojen korjaukset.

Seurakuntayhtymällä on lainaa vuoden 2025 alussa 12,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2025 lopussa lainamääräennuste on 14,6 miljoonaa euroa ja tästä lainasta 2,1 miljoonaa euroa on rahoituslaitoksilta.

Vuonna 2026 on talousarviossa varauduttu 8 miljoonan euron lainan lisäykseen.

Hautainhoitorahaston talousarvioesitys

Hautainhoitorahaston toimintatuotot ovat 2,9 miljoonaa euroa, ja ne ovat saman suuruiset kuin vuoden 2025 talousarviossa.

Toimintakulut ovat 4,5 miljoonaa euroa ja alenevat hieman vuoden 2025 talousarvioon nähden. Henkilöstökulujen osuus toimintakuluista on 2,6 miljoonaa euroa, 58%. Toimintakate jää miinukselle 1,6 miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminnan tuottoihin arvioidaan vuoden 2025 talousarvioon 4,5 miljoonaa euroa tuloja ja sijoitusominnan kuluihin arvioidaan 0,5 miljoonaa euroa. Nettotuotoksi sijoitustoiminnassa arvioidaan 4 miljoonaa euroa. Hautainhoitorahaston varainhoidossa olevien sijoitusten tuottoa tulevaisuudessa vähentävät seurakuntayhtymälle rakennusinvestointeihin myönnetyt ja tulevana vuosina myönnettävät lainat, joita varten sijoituksista on kotiutettu varoja sekä Pernon asuintalojen tuleva korjausrahoitus.

Korkotuottoja seurakuntayhtymälle myönnettyistä lainoista on vuodelle 2026 arvioitu 903t euroa.

Rahoitustuottoja on yhteensä talousarviossa 4,9 miljoonaa euroa ja vuosikate on 3,4 miljoonaa euroa positiivinen. Poistoja on arvioitu 606t euroa ja tilikauden tulos jää positiiviseksi 2,8 miljoonaa euroa.

Yhteinen kirkkoneuvosto käsitteli talousarvioesitystä kokouksessaan 18.9.2025 ja pyysi seurakuntaneuvostoilta sitä koskevat lausunnot 30.10.2025 mennessä.

Asian käsittelyn yhteydessä Seppo Niemi esitti vastaesityksen liittyen pääluokkaan kaksi, minkä mukaan seurakunnille myönnettyä määrärahaa korotettaisiin henkilöstökulujen osalta 4,8 %. Maria Ranne ja Mikko Laurén kannattivat esitystä. Asiasta äänestettiin. Vastaesitys voitti äänin 10-0.

Budjetin toiseen käsittelyyn mennessä valmistelijalle annettiin tehtäväksi etsiä vaihtoehtoisia esityksiä budjetin tasapainottamiseksi.

Turun tuomiokirkkoseurakunnan seurakuntaneuvosto lausuu talousarviosta ja sen investointiosasta seuraavaa:

Talousarviosta: Yleisen palkkakehityksen vuoksi myös seurakuntien palkkamenot ovat kasvussa. Tämä johtaa puolestaan toimintamäärärahojen supistumiseen. Ilman seurakunnille annettuja määrärahakorotuksia monet seurakuntayhtymän seurakunnista joutuisivat vähentämään henkilöstöään ja toimintaansa. Seurakunnalliseen toimintaan esitetyllä 4,8% henkilöstömäärärahojen korotuksella on merkittävä vaikutus seurakuntien talouteen. Sen avulla seurakuntien nykyisen toiminnan tasoa pystytään pitämään yllä ja työtä pystytään toivottavasti myös kehittämään.

Yhteisen seurakuntatyön kehittämiseen on panostettu ja hankkeiden kautta uudet avaukset ovat mahdollisia. Yhteisen seurakunnallisen työn suuntaa pidetään hyvänä. Myös yhteinen seurakunnallinen toiminta ja lähetysjärjestöille annettavat avustukset ovat osa seurakuntien toimintaa, vaikka niiden määrärahat sijoittuvat kolmanteen pääluokkaan.

Investointisuunnitelmasta: Turun tuomiokirkon peruskorjaus on seurakuntayhtymän tärkein rakennushanke, jonka onnistumista seurataan kaikkialla Suomessa. Peruskorjauksessa tehtävät ratkaisut ja kirkkotilan käytön monipuolistaminen tulevat vaikuttamaan lukuisien kirkkojen peruskorjaussuunnitteluun tulevaisuudessa. Hankkeen laadukkaaseen läpiviemiseen tulee olla tarvittava resurssi.

Eerikinkadun/Aninkaistenkadun kiinteistöt toimivat sekä toimistoina että Tuomiokirkkoseurakunnan ainoana seurakuntatalona. Myös Tuomiokirkkoseurakunnan työntekijöiden työtilat ovat Eerikinkadulla. Sinne sijoittuu myös keskustan Varikko ja tulevaisuudessa myös Nuorten aikuisten yhteisö. Kiinteistön peruskorjauksessa seurakunnallisen toiminnan tulee olla keskiössä ja suunnitelmia on tehtävä seurakuntalaisia palvelevasta näkökulmasta.

Seurakuntayhtymän kiinteistöjen tulee palvella seurakunnallista toimintaa tai hyödyttää sitä taloudellisesti. Muusta kiinteistökannasta tulee luopua kokonaan. Kiinteistöjä on vähennettävä, mutta vähentämisen on perustuttava kokonaissuunnitteluun, jolla varmistetaan kirkon läsnäolo strategisesti tärkeillä alueilla. Tilojen yhteiskäyttöä tulee lisätä.

Esitys

Turun tuomiokirkkoseurakunnan seurakuntaneuvosto antaa talousarvioehdotuksesta yllä olevan lausunnon.

Päätös

Esityksen mukaan.